

معرفی کتاب

دکتر مجتبی سرکندی

نام کتاب

داروسازان آسمانی؛ جنگ و کرونا

به کوشش

دکتر سیف الرضا شهایی

نوبت چاپ

اول

تاریخ انتشار

سال ۱۴۰۲

شمارگان

جلد ۲۰۰۰

قیمت

تومان ۳۵۰۰۰

ناشر

رسانش نوین

نشانی و شماره تلفن ناشر

تهران، ابتدای خیابان مطهری، شماره ۴۹۲، طبقه سوم
(۰۹۰۲۱۳۰۹۱۳۱)

رازی

۳۷۷۱۸

پی در پی ۴۱۴ سال سی و پنجم شماره ۶ شهریور ۱۴۰۳

۶۸

«بسمه رب الشهداء و الصدیقین»

در مطلع مقدمه لازم به توضیح است. علت این که از «بسمه رب الشهداء و الصدیقین» استفاده شد، به این خاطر می باشد که بخشی از کتاب اختصاص دارد به زندگینامه داروسازان شهید در جبهه جنگ ایران و عراق و بخشی دیگر به زندگینامه داروسازان در گذشته ناشی از کووید ۱۹ یعنی آنانی که در عصر کرونایی و شرایطی که بسیاری از مردم در قرنطینه خانگی به سر می بردند تا از گزند کرونا مصون بمانند، صادقانه در سنگر داروخانه در تماس با بیماران برای درمان آنان کمک و مساعدت می کردند و از این طریق به این بیماری مبتلا شدند و بعد از چند روز آسمانی شدند.

از زمان شروع جنگ ایران و عراق تعدادی از دانشجویان دانشکده های داروسازی کشور و فارغ التحصیلان این رشته به عنوان رزمنده یا در قالب گروه های پزشکی و امدادی به جبهه جنگ رفتند و به شهادت رسیدند. مطالعه زندگی این عزیزان از جان گذشته که برای حفظ تمامیت ارضی کشور از تحصیل دست کشیدند و دانشکده داروسازی را رها کردند و در جبهه حضور پیدا کردند تا نیروهای بیگانه را از کشورشان خارج کنند و به شهادت رسیدند، بسیار جالب و آموزنده است و به اختصار می توان آنان را اشخاص سعادت مندی برشمرد که از منافع زود گذر دنیوی چشم پوشیدند و به دیدار الله شتافتند، زیرا به ثواب و اجر اخروی در نزد پروردگار در بعد از شهادت ایقان و ایمان داشتند و به عنوان یک باور سرلوحه زندگیشان قرار دادند.

از آغاز دوران دانشجویی، هنگامی که در دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تهران قدم می زدم یا در سالن های درس می نشستم، همیشه به این مساله افتخار می کردم که در دانشکده ای درس می خوانم که دانشجویان و فارغ التحصیلانش - چه قبل از انقلاب و چه بعد از انقلاب - علاوه بر تخصص شان، در عرصه مسؤولیت های اجتماعی نیز سرآمد می باشند.

دکتر شهابی از جمله افرادی هستند که به ثبت و ضبط وقایع تاریخی علاقه مند می باشند و پیش از نیز با کتاب «یادگارهای داروسازی ایران» علاقه خود به این زمینه را نشان داده اند. در کتاب حاضر، داروسازان آسمانی جنگ و کرونا، ایشان به شهادت داروسازی در زمان جنگ و شهادت مدافع سلامت در دوران اپیدمی کرونا پرداخته اند و زندگینامه این شهدا پرداخته اند.

ماهنامه دارویی رازی نیز در شماره شهریور ۱۴۰۱، ویژه نامه ای با عنوان «یادواره اساتید دانشگاه و شهادت داروساز کرونا» (سال سی و سوم، شماره ۶ یا شماره پی در پی ۳۹۰) به این مهم پرداخته است.

این ثبت و ضبط باعث می شود تا نسل های بعد داروساز بتوانند با ریشه های خود ارتباط برقرار کنند.

دکتر شهابی در مقدمه این کتاب علل پیدایش کتاب را بیان کرده اند، که با هم بخش هایی از آن را می خوانیم:

در کلیپ مزبور فقط عکس و اسامی و شهری که داروخانه داشتند، ذکر شده، از این رو، بر آن شدم در این کتاب زندگینامه داروسازان شهید در جبهه جنگ و داروسازان آسمانی مدافع سلامت را جمع‌آوری کرده، تقدیم به خانواده‌های داغدار این عزیزان نمایم تا شاید قدمی کوچک در تسلی خاطرشان باشد و نام و یادشان زنده بماند و خاطره‌شان گرامی داشته شود.

***

متأسفانه زندگینامه سه تن از فوت شدگان کرونایی مرحوم دکتر سیدرضا قریشی، دکتر قاسم خادم شاهزاده طاهر و دکتر شریف حمیدی را به دست نیاوردم. در ادامه، به دو زندگی‌نامه از شهدای داروسازی در زمان جنگ و شهدای مدافع سلامت در دوران اپیدمی کرونا می‌پردازیم.

شهید داروسازی در زمان جنگ

«یارقلی، حکمت‌الله

حکمت‌الله یارقلی فرزند صفت‌الله در سوم سفند ۱۳۴۱ در شهر «هیدج» ابهر در استان زنجان متولد شد. مقاطع تحصیلی ابتدایی و راهنمایی را در زادگاهش و مقطع متوسطه را در ابهر گذراند. بعد از اخذ دیپلم در سال ۱۳۶۱ وارد دانشکده داروسازی دانشگاه تهران شد. با شروع جنگ، جبهه علم را رها کرد و به جبهه رزم رفت. از سال ۶۱ تا سال ۶۴ چندین بار در جبهه شرکت کرد تا این که در سال ۱۳۶۴ در یک پایگاه نظامی در بانه

شایان ذکر است در روز یکشنبه دوم مهر سال ۱۳۹۶ در سالن همایش‌های خلیج فارس موزه دفاع مقدس اولین یادواره ملی شهدا و ایثارگران داروساز برگزار شد. در این مراسم که با حضور جمعی از مقامات کشور تشکیل شده بود، از شهدای جنگ تجلیل شد و از آن زمان به استثنای سال‌های کرونایی، هر ساله تکرار می‌شود و آخرین همایش در روز سه‌شنبه ۲۶ آبان ماه کرونایی ۱۴۰۲ در سالن اجتماعات دانشکده داروسازی دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد است. در این اثر زندگینامه ۲۳ تن از داروسازان شهید در جبهه جنگ نوشته شده است.

با شروع اپیدمی کرونا در اواخر سال ۱۳۹۸ تعدادی از داروسازان با حضور مستمر در داروخانه‌های بیمارستانی و شخصی و تماس با بیماران کرونایی به این بیماری مبتلا شدند، بعد از ابتلا چشم از جهان فانی فرو بستند و به سرای باقی شتافتند. در پی آن، این نوید داده شد که در گذشتگان حوزه سلامت در ارتباط با کرونا جز شهدا باشند، در حالی که در مورد تعدادی از داروسازان اجرا نشد و به گفته خانواده‌هایشان اکثر در گذشتگان این حوزه از امتیازات شهدای جبهه برخوردار نیستند.

به این منظور که نام داروسازان فوت شده ناشی از کرونا زنده بماند، در شهریور ۱۴۰۱ کلیپی تهیه کردم و در آن عکس‌های داروسازان کرونایی را که از سراسر کشور جمع‌آوری کرده بودم، به نمایش گذاشتم. اکنون زندگینامه ۳۷ داروساز فوت شده حوزه سلامت در اختیار خوانندگان قرار دارد.

استان کردستان همراه با جمعی از رزمندگان در محاصره قرار گرفتند و به شهادت رسید. وی در گلزار شهدای هیدج به خاک سپرده شد. در فرازی از وصیت نامه شهید حکمت الله یارقلی می‌خوانیم:

"در رابطه با جبهه اعلام می‌دارم که با فکر و عقیده خود این راه را انتخاب نموده، در آن راه افتادم و به تحریک هیچ فرد و یا برای جاه و مقام و فخر فروشی و سایر مسایل به جبهه نیامدم و در رهروی از مولایم علی(ع) اطاعت می‌کنم که فرمود: «من نه عبادت به خاطر ترس از جهنم و نه برای بهشت می‌کنم، بلکه به خاطر خدا عشق می‌ورزم و عبادت اظهار عشق و بندگی من نسبت به او است.» و در جای دیگر حضرت علی(ع) می‌فرماید: «اگر مقام حقایق جهان و آفرینش بر من روشن گردد، ذره‌ای بر ایمانم افزوده نگردد.» که این حاکی از ایمان کامل او می‌باشد و باز خود را پیرو سومین مولایمان که عشق زیارتش تاب از دل ملت ایران خصوصاً رزمندگان اسلام برده هستم که فرمود: «هیئات من الذله».

شهید مدافع سلامت در دوران اپیدمی کرونا «زنگانه، ایوب»

دکتر ایوب زنگانه فرزند سعاده در تاریخ ۱۵ شهریور سال ۱۳۴۳ در محله «جنگلده» شهرستان علی آباد کتول در استان گلستان متولد شد. بعد از گذراندن مقاطع تحصیلی در زادگاهش، در سال ۱۳۶۲ وارد دانشکده

داروسازی دانشگاه تهران شد. در سال ۱۳۶۸ فارغ التحصیل گردید. در سال ۱۳۷۳ در علی آباد کتول داروخانه تاسیس کرد. دو تن از برادرانشان به نام‌های عباسعلی در زمان رژیم گذشته و یعقوب در جبهه جنگ به شهادت رسیدند.

از سال ۱۳۷۰ مسؤولیت‌های زیر را بر عهده داشت:

- تدریس دروس فارماکولوژی و اپیدمیولوژی در دانشگاه
- قائم مقام مرکز بهداشت شهر علی آباد کتول
- مدیریت شبکه بهداشت و درمان شهرستان علی آباد کتول

- مدیر شرکت پخش داروی رازی در استان گلستان
- تالیف: کتاب داروشناسی در سال ۱۳۶۷ با خانم «طاهره قرلسفلی» از دانشجویان دانشگاه تربیت معلم تهران وصلت کرد و سه فرزند به اسامی روح الله، فاطمه و محمدمعین ثمره این وصلت می‌باشند. در مرداد ۱۴۰۰ به کرونا مبتلا شد. در بیمارستان خاتم الانبیا گنبد کاووس بستری و در ۲۷ مرداد ۱۴۰۰ فوت کرد. در زادگاهش به خاک سپرده شد.

در پایان، ضمن تشکر از همکار خوب خود جناب آقای دکتر سیف الرضا شهبانی برای ارسال کتابشان به دفتر نشریه رازی، مطالعه کتاب به داروسازان، محققان و دوست‌داران این‌گونه مطالب توصیه می‌گردد. در ضمن، شایان ذکر است که این کتاب با یاری و حمایت شرکت داروسازی تهران دارو چاپ و نشر یافته است.